

F O A I E

pentru

mințe, inimă și literatură.

No. 38.

Luni, 22. Septembrie

1847.

Вокабуларѣ де ворве стрейне дн лим-
ба ромънъ.

(Брмаре.)

A.

Адъстаре, слав. Ащептаре.

Адънк, възг. Профънд.

Акарет, търч. Проприетате §. акаретъри, а-
вері, възри.

Алаіѣ търч. Помпъ, кортеціѣ пентрѣ со-
лемнігъді прінциаре, §. конвоіѣ ла петре-
череа челор торці.

Алишверіш, търч. Дебит, дар' авере §. ре-
лаціе.

Аманет, търч. Сигъритате. §. іпотекъ ла
лѣкръри немішкътоаре. §. гаціѣ ла лѣ-
кръри мішкътоаре. §. Deposit ла челе
жъдекътореці. §. остаціѣ саѣ остіпаціѣ
кънд се ласъ вл от дрепт сигъритате.

Амбар, търч. Гръларіѣ, фъларіѣ, орзаріѣ,
дъпъ матеріа че копрінде васл.

Апървреа слав. Дн тогд'авна, дн перпетъѣ,
дн етернитате.

Ареціѣ, търч. Аджѣдикат, адікъ с'а дат а-
тѣт, с'а прецѣит, с'а жѣдикат атѣт, ші
се стрігъ ареціѣ! аджѣдикат!

Арнік саѣ харнік, слав. Бърват: фемее
харнікъ, фемее вѣрватъ, лѣкрътоаре. §.
Актів.

Артан, търч. коапсъ.

Атірдісіре, търч. Аджѣдікаре, аджѣдікадіе.

B.

Базаконіе слав. Днсемнеазъ пелецісіре,
фъръ де леце, крімъ, къ тотѣл алта де
че днсемнеазъ дн гъреле челор че о
маі зік.

Бакшіш, търч. де възт, де тѣпъ възп.

Басма, търч. de pas de тѣчі, пѣсаріѣ, тѣ-
чініѣ, лінтеѣ. §. — De дерс, сѣдаріѣ. §.
— De гѣт, строфіѣ. Есте дн вс ші ба-
тістѣ пентрѣ челе алве.

Баш, търч. аціѣ.

Безі, слав. афаръ de, фъръ.

Безпъ, слав. фъръ-фънд, авіс.

Белеа, търч. асѣпріре.

Белчіѣг, търч.

Бетеаг, възг. de о пѣтере къ волнав слав.

Ноі зічет волнав ші дінколо de Кар-
паді бетеаг. Ка съ пѣ зічет възл вѣа
ші алтѣл алта, саѣ възл съ днцелеагъ
алта де чеаа че днцелеагъ алтѣл, пѣтем
съ не дѣт тѣпа ші съ зічет тоці: іп-
фірт, інварід, амалат, торвїд, торвос.

Бетегос, възг. malarid.

Бечісінік, саѣ vez-чісінікъ, (фъръ чістѣ)
deconorat, deconest; фінд дасъ къ чеі
фъръ чістѣ сѣт ші мішеі, ворба vezѣ

- чїснїск лвасе кѣ тотѣ алтѣ днсетнаре
днтре пої де чева че днсетнѣазъ дн-
тре славі.
- Бечїснїчїе, слав. desconestate. §. micerie.
- Бїзїре, внг. сѣмедїре, днкететаре.
- Бїна, тѣрч. edїfїgїѣ, vastiment.
- Бїчїѣ — de каї, флѣстрѣ. §. De decastrѣрї
ка чїзмѣ, фомете etc флцелѣ.
- Блажїн, слав. ферїчїт §. влѣнд.
- Блїд, вас.
- Боалѣ, слав. Дела греческѣλ βολη dorїk
βολω, варварїсат вола, ромѣнїсат боалѣ,
лсвїре а рѣвлї, малатїе, морѣѣ.
- Бовотеазѣ, вог-вотеазѣ, баттезѣλ, domпв-
лѣї, епїфанїе.
- Богат, слав. дела вог, лат. dives dela deus
divus; греч. Πλούτος ера вн зеѣ; ромѣ-
неще се поате зїче, авѣт, днвѣзїт, кѣ
аверї, аверос. §. богат дн ванї, вѣнос,
пекѣнїос. §. — дн ванї шї дн kredit,
оплент, препотент.
- Богѣдїе, слав. авѣдїе, dїvїdїe.
- Боїа, тѣрч. вѣпсѣа дела греч. βαφα, κλό-
ре, тїпѣрѣ дела tingere, de vnde днтїп-
цере ромѣнск.
- Боїанцїре, тѣрч. тїнкѣрѣрїе.
- Боїанцїѣ, тїнкѣрїер.
- Бокчаа, тѣрч. легѣтѣрѣ.
- Болїре, слав. а фї амталат, а devenї ам-
талат.
- Болнав, слав. амталат, іnfїrm, morbid,
morvos.
- Болован, петроїѣ.
- Бондов, скѣнд.
- Бостанѣ, тѣрч. пепїнет.
- Бостанцїѣ, тѣрч. пепенар.
- Ботез, слав. дела греч. βαπτισμα, прїп вр-
таре е маї вїне зїс батїстѣ, саѣ бат-
тестѣ.
- Ботезаре, слав. baptїsare саѣ батесаре.
- Ботезѣтор, слав. baptїстѣѣ.
- Брасѣѣ, слав. сѣлкѣ. есарѣтѣрѣ.
- Браслѣ, тѣрч. корпорацїе.
- Брїчїѣ, слав. рѣзѣторїѣ.
- Бродеалѣ, слав. днтѣмпїн, днтѣмпларе.
- Брѣтар, петд. пѣїнар.
- Брѣтѣрїе, пѣїпѣрїе.
- Брѣсдаре, сѣлкаре, араре, есараре.
- Бвзвнар, внг. теаскѣ. Ачѣастѣ ворѣѣ сѣ
днтродѣс кѣ вестмїнтеле moderne. Вест-
мїнтеле romanїlor fїїnd тѣнїка, тога,
тапта, п'авеаѣ вѣзвнаре ка дѣлателе, ан-
терїїле, вестеле, фракѣрїле шї папталонїї.
Кѣ вестмїнтеле векї саѣ кѣ але ро-
мѣнѣлї де царѣ аре омѣл сѣп, пѣнѣѣ,
теаскѣ. De ачѣеа че зїчем пої вѣзвнар
пе тнѣрїе, іtalianѣλ зїче tesca. Теаскѣ
аре шї ромѣнѣλ кѣнд е дн вестмїнтеле
лѣї, іар нѣ дн челе тнѣрѣщї, тѣрчѣщї,
хатѣтѣрѣщї шї Dѣmнезеѣ маї щїе кѣт.
Іар вїне кѣ ам зїс вѣзвнар шї нѣ цѣп.
- Бвкоавнѣ, слав. Авечедар.
- Бѣгаре, (?) днтродѣчере, вѣрѣре: ла вѣ-
гат дн касѣ, ла днтродѣс.
- Бѣжѣнїре, слав. еміггаре.
- Бѣжѣнїе, слав. еміггарїе.
- Бѣлан, слав. влонд.
- Бѣлѣнїре, слав. препѣнере.
- Бѣвѣїалѣ, слав. препѣс, дндоїалѣ.
- Бѣвѣїтор, слав. препѣїтор.
- Бѣспї, слав. А спѣле фавѣле а дншїра ла
мїнчѣнї.
- Баснѣ, слав. Фавѣлѣ.
- Бѣлчїѣ, (?) *) свор.

(Ва врма.)

*) Бнѣрїї зїк butsu, кѣнд кѣлѣтореск кѣ чете-
ле ла врео ікѣнѣ сѣлїтѣ, vnde апої се фаче
шї тѣрг. Ped. φ.

СПИЧЕ ІСТОРИЧЕ. *)

(Брнарє.)

Дитр'ачест timp сосеце скрісоре де ла зогрї ла врашовенї, ка съ дикізъ тоте дрѣтврїле шї съ таїе тоате пѣдвреле де кѣтре Молдавіа шї Ротѣніа, ка съ пѣ поте венї ѳсте ажѣтѣторе лѣї Міхаїѣ, еї дитр'ачеа дела Тврѣа шїаѣ тішкат вастреле кѣтре Дїора о четѣдѣїе пе кареа о едіфікасе одїніорѣ Галѣїе. — Дн 18. Септ. де дїмілеадѣ се пѣсе тѣла пе зп Расчіе, каре венїсе дїп Ротѣніа; ачела дитреват фїнд аѣ тѣртѣрісіт, кѣткѣ аша ар фі хотѣрѣт, ка съ маї еасе де аколо треї армате копрінзетоаре де осташії чеї маї алешї дн пѣтѣр де 29,000; днпїнтеа ачестора съ теарѣ о алѣ ѳсте каре съ депраде тѳтѣ Бѣрса шї съ о нїмічіаскѣ прїп фок шї прїп сабіе. Деспре каре зісе с'аѣ ковпїсе де лок врашовенїї прїп фапте; кѣчі пе ла амїазї ардеа Прежтерѣл, Херманѣл, Бодѣл, Ст. Петрѣ, Хелтїл, Нобл, Фелдїора, Ротѣвѣл шї Мѣгїерѣшѣл. Дѣпѣ че се трасерѣ апрїнзеторїї ла респѣндере, делларарѣ, кѣ еї ар фі днделес, кѣткѣ вої ам фі оторѣт фемеїелор, дїп каре пѣлѣ дн шесе свѣе се афла ла пої шї леам фі прѣдат де авере. Іар дѣпѣ че се ковпїсерѣ дїп контрѣ, днченѣрѣ а се лїпїдї. — Брашовенїї свїт сеарѣ се апѣкарѣ шї а дѣварѣ тоате фемеїе ротѣне стрейне че се афла дитрѣдїїете прїп Брашов шї ле днкісерѣ дн каса свѣтѣлѣї, ка де кѣтѣва

с'ар днчерка а фаче чеѣа рѣѣ четѣдїї, съ лї се опѣпѣ фемеїе, ка доар пентрѣ ачеле съ айѣ тілѣ шї кѣ четатеа.

Дн 19. Септ. се апронїе де четате шї апрїнд дитр'о свѣрѣїе треї касе. Дитр'ачеа аї поцурїї спре а'шї ісѣвндї асѣпра ротѣнілор пѣвѣлеск дн контра лор шї пѣ пѣмаї кѣї респїнг ка съ пѣ маї факѣ врео стрїкѣчїзне четѣдїї, чї дї алѣогѣ аша, днкѣт ѳвсерѣ сілїдї а ешї дїп тѳтѣ Бѣрса. — Дн 20. Септ. Петрашкѣ прїпчїпеле Ротѣніеї, фїїл лѣї Міхаїѣ іарѣшї се сілеще атѣт прїп аменїоцѣрї кѣт шї прїп прѳмісізїнї а днѣзплека пе врашовенї ка съ тілїтезе дн пѣрѣїле лѣї Міхаїѣ, ачеаста о фѣкѣ ел прїп скрісоре трїмісѣ ла жѣделе дїп Брашов. Дитр'ачеа дн дара Бѣрсеї іатѣ кѣ пѣвѣлеск пої хоцї прїп Сѣкѣїме шї тѳте ле префак дн пѣлѣере шї чепѣшѣ, апрїнд сателе деарѣндѣл, дн кѣт сеара арде шї Кодлеа. Дн 21. Септ. кѣнд пе афлам пої дн одїхпѣ, іатѣ кѣ пе віне фаїшѣ вѣлѣ, кѣткѣ пе Міхаїѣ л'ар фі вѣтѣт зогрїї шї л'ар фі лѣат дн ѳгѣ пѣлѣ кѣтре Фѣгѣраш. Дн 23. Міхаїѣ дитрѣ дн дара Бѣрсеї шїшї ашеазѣ кастреле ла Кодлеа, де внде ера театѣ, кѣ ва пѣвѣлї шї дн Брашов. Днсъ де аколо дн зрѣтѣтѳреа вѳпте, адекѣ 24. Септ. се рѣдїкѣ кѣ граѣа, днкѣт нїме пѣ дїїе днкѣтро апѣкѣ кѣ дитревѣга са арматѣ. *)

*) Пентрѣ знїї карїї пѣ авзрѣ пѣлѣчере а чїтї ачесте спїче дела днченѣт днсемпѣт, кѣ тѳте свїт скѳсе кѣрат днпѣ Chronicon Fuchsisio-Lupino-Oltardianum. Coronae, 1847.

*) Че пѣлѣт сеатѣлѣ тѳте ачесте лѣнте, оторѣрї, апрїндерї, копплотѣрї, трѣдѣрї — кѣ тѳте кѣте чїтїм деспре немїдї дн рѣсѳѳїлѣ релѣціос де 30 анї, кѣ ачеа осевїре пѣмаї, кѣ Валленштаїн шї маї вѣртос Тїлї дитрек кѣ тіранїсѣл денарте пе тодї чейлалдї чепералї шї тіранї аї ачелѣї вѣак тѣрѣват. дн каре се пѣреа кѣ поноарѣле шїаѣ перѣдат мїнїдїе.

(Деспре ачестеа Д. Фѣксіе аѣ скрїе не скѣрт аша:)

Дн лѣпа лѣи Септемврие Трансилванїа днтреагъ, зрѣндѣсе де преа тїрана, преа трѣфаша шї преа десѣрѣната домпїре а ромѣніор се траѣе дела Міхаїѣ шї прїн арте се ашеазъ дн лїбертате, днвїнгѣнд шї алвїгѣнд пе Міхаїѣ, ла каре скоп тѣлт аѣ ажѣтат кѣлѣредїї цертанї, сѣнт команда лѣи Георгїе Баста, карїї де шї аѣ фост трї- мїшї де днтпратѣл пентрѣ апѣрареа лѣи Міхаїѣ, тотѣшї повїлітатеа їаѣ атрас дн партеа са, дѣндѣле кредїндъ шї фѣгъ- дѣїндъ кѣ се вор редѣторѣе ла аскѣлта- реа шї сѣзнереа днтпратѣлѣи, каре кре- дїндъ днсъ дн скѣрт тїмп аѣ кѣлкат'о, днклїнѣнд де ноѣ кѣтрѣ Сїдїстѣнд Баторї.

Де ачї Міхаїѣ се дѣсе дн Ромѣніа, дїн каре тотѣшї дн скѣрт дн скѣсерѣ по- лонї, ашезѣнд дн локѣл лѣи пе Сїмїон, фрателе Іеремїеї, домпїторїѣл дїн Молда- нїа, каре дн апѣл зрѣторїѣ аѣ фост скос прїн воїерїї карїї аѣ револтат дн контрѣї. Де днтпрезѣнъ кѣ Трансилванїа пердѣ ел Ромѣніа шї Молдавіа, пе кареа їаѣ ре- лѣзат'о Іеремїа, прїн зрѣтаре кѣвтѣнд челе стрѣїне, пердѣ пе але сале шчл. Дн а- пѣл ачеста с'аѣ вѣзѣт треї сорї шї армате арзѣнде дн аер.*)

Дн 26. Септ. се ївї о лѣптѣ днтре осташиї лѣи Міхаїѣ шї днтре аї поцрїї;

*) Мїнзїї де ачестеа сѣнеретїїѣсе вїн фѣрте дес дн ачест кронїкон, днкѣт орї чїне се нѣте конвїнѣе, кѣ пе ачеле тїмїзрї нѣзѣмаї ацїї, чї шї чеї маї лїтерацїї сасї дїн Тран- силванїа кредеа фѣрте таре дн флѣанзрї де сѣнеретїїї рѣдїїте, де шї зїк, кѣ еї аѣ адѣс кѣлѣтра дн натрїе.

дїнтре аї лѣи се прїнсерѣ тѣлді шї се а- дѣсерѣ дн ораш вїї, карїї дѣпѣ скѣртѣ черчетаре се даѣ морцїї. Ачещїа тѣртѣ- рїсїа кѣ тодї, кѣ Міхаїѣ ар авеа о оасте фѣрте таре, днсъ слѣвїтѣ шї пѣхарнїѣт маї тѣлт пентрѣ лѣптѣ шї кѣ тѣлді дїн- тре осташиї лѣи ар тѣрї де фѣте. Пе ла амїазї Іоан Хершел зп четѣдеан дела Брашов есе кѣ кѣдїва сервїторї де аї сѣї ка сѣ провѣче пе кѣдїва дїн кастреде лѣи Міхаїѣ ла лѣптѣ. Дар песте ащептаре дї ес днпїнте дої кѣпїтанї сѣрѣ кѣ 50 де осташи; фїндкѣ ачещїа авеаѣ кѣноцїїндъ кѣ Хершел, дн кїамѣ ла о конворѣїре прїетїїаскѣ. Сѣрѣї се рѣгѣ ка сѣ лї се деа дндѣрѣт фетеїле, апромїтѣнд кѣ пѣ пѣмаї пѣ вор фаче Брашовѣлѣи нїчї зп рѣѣ, чї днкѣ вор днтпедѣка шї пе ачеїа, карїї ар вої а днтрепрїнде зп че асемеѣеа. А доа чер, ка вѣрашовенїї сѣї конвїнгѣ, кѣт- кѣ еї пѣ с'аѣ трас орѣвѣе дела Міхаїѣ, чї кѣ щїреа шї воїа днтпратѣлѣи Рѣдолѣ; кѣчї атѣчї шї еї вор пѣрѣсї пе Міхаїѣ, кѣ атѣт маї вѣртос кѣ шї пѣлѣ акѣм еї п'аѣ мїлітат кѣ ванїї лѣи Міхаїѣ, чї кѣ аї лѣи Рѣдолѣ. Пе лѣпгѣ ачѣаста днтѣрїрѣ шї ачѣеа, кѣ Міхаїѣ арѣ дн кѣцет а се днтпротївї Чесарѣлѣи дндатѣ че ва афла кѣ челе че с'аѣ фѣкѣт, с'аѣ днтѣмплат кѣ щїреа шї воїа лѣи, пентрѣ каре скоп аѣ шї трїмїс сол пе зп Іоан Селешї, ла прїмарїѣл кѣпїтан ал цертанїлор Георгїе Баста. А треїа черѣрѣ шї провїант. — Ла чѣа дїнтѣї аї поцрїї респѣнсерѣ, кѣ фетеїле ар фї дн лок вѣл, шї кѣ вѣкѣрос ле вор да афарѣ, пѣмаї сѣ плїнїаскѣ еї коадїїїле че лї се чер; ла адѣа, кѣ сѣпт дн старе аї конвїнѣе; їар ла а треїа ле респѣнсерѣ кѣ пѣ вор. (Де ачї, дїн 26.

Септ. пълъ дн 3. Окт. маї тълте амърънте интересанте везиле дн ориџинал, ф. 165—167.)

Дн 3. Окт. сосі ла аї пощрїи щїреа, къ Сїдїсмѣнд Баторї вїне дїн Полонїа къ о о́сте ф́орте п̀стеро́сь де т̀рчї, т̀тарї шї полонї, къ каре воїеде а́шї рекъщїга Трансїлванїа. Ачеаста доделегѣнд'о цертманїи шї вогѣрїи карїи акѣм ера пе ла Шъркаїа къ о́стеа шї венїа ка съ ватъ пе Міхаїѣ каре'шї ашезасе кастреле ла Бод шї ла Прештер, деодатъ се стрѣмѣтъ шї трїмїт солї ла Міхаїѣ пе Стефан Текелї шї пе алџїи дїн фрѣнташїи църїи, съ'л роаце ка вїтѣнд де тоате челе трежте, съ се вїпїаскъ къ еї шї съ порпїаскъ тоџї дїн презвѣ дн контра тѣрчїлор пе карїи адъсесе Сїдїсмѣнд. Міхаїѣ се д̀твоїеде шї ле апротїте ажвторїѣл съѣ, къ атѣт маї вѣртос, къ ел шї пълъ акѣм аѣ пѣзїт съѣнт жърѣмѣнтѣл чел ф̀кѣрѣ къ тоџїи лѣї Рѣдолф, ка дн интересѣл крешїпѣтъџїи съ се лѣпте пентрѣ Чесарѣл дн контра тѣрчїлор. Солдаџїи вогѣрїлор д̀псѣ п'аѣ врѣт а прїїмї ачеастѣ д̀твоїре, пълъ кънд Міхаїѣ пѣ ва трїмїте дрепт остаж (obses) дн тѣпа лор пе соџїа са шї пе фїѣл съѣ. Еѣ дїн партѣ'мї, зїче кронїстѣл Фѣхсїѣс, ам сврїс ла капеланѣл лѣї Георгїе Баста (попѣ ла попѣ), кѣмкъ д̀твоїреа ачеаста ва фї пѣрѣреа къ перїкол пентрѣ пої карїи сълтем вечїнїи лѣї Міхаїѣ; къчї ел възлѣдѣсе дн лок сїгѣр, пѣ ва д̀пчета а пе тѣрѣвра шї амѣрѣ, шїкъ ар фї къ тѣлт маї вїне, ка Міхаїѣ съ се щѣаргѣ дїн фаџа пѣмѣнтѣлѣї. Капеланѣл д̀мї респонсе, къ ва ворѣї къ цепеналѣл Баста. (Ачї тратадїїле немешїлор вогѣрї къ Сїдїсмѣнд аџїгѣтѣре де тѣлте, рѣмасерѣ петрадѣсе).

Д̀птр'ачеѣа вогѣрїи темѣндѣсе де имкѣрсїа лѣї Міхаїѣ, д̀ї д̀пкїд тѣте дрѣмѣрїле шї'шї ашеазѣ кастреле ла локѣл пе внде Міхаїѣ д̀птрасе дн Ромѣнїа. — Міхаїѣ пѣ дѣпѣ тѣлте зїле шї трїмїсе дрепт остаж ла Брашов пе фѣмееа шї пе фїѣл съѣ, амѣсѣрат д̀твоїреї ф̀кѣзте де к̀тре амвеле пѣрдї. Дар вогѣрїи пѣ се д̀пѣрѣ де тратат, чї се д̀птѣрсерѣ шї се арѣкарѣ де поѣ дн враѣеле лѣї Сїдїсмѣнд, пепѣтѣнд сѣферї ка неамѣлѣ съ домпїаскъ песте вогѣрї. Ачеаста мїросїндѣо немѣдїи, фак семпе де порпїре, прїчїнѣнд къ пѣ лї с'ар плѣтї лефїле. Дн 20. Окт. полонїи лѣї Сїдїсмѣнд се вѣтѣрѣ асѣпра лѣї Міхаїл тоатѣ зїоа шї д̀пвїсерѣ, скѣпѣнд Міхаїл къ пѣдїнї. Дн ачеѣаш зї д̀ї вѣреазѣ доампа соџїа лѣї, маџїарїи д̀псѣ о попрїрѣ доаз зїле дн кастреле лор, де внде апої о трїмїт дн Брашов; аколо ѣа о нѣпте петреж д̀птр'ѣн лок ф́орте прост, їар дн нѣптеа вѣрѣтѣре аѣ порпїт съ'шї кѣзте пе фїѣл съѣ, пе каре де тѣлт дн сокотїа а фїѣчїс. Кѣмкъ п'аѣ фост прїїмїдї къ нїчї вн фелїѣ де реверїндѣ шї онѣре нїчї пѣтма, нїчї фїѣл, кѣзса аѣ фост Петрѣ Артеанѣл, каре фѣсесе одатѣ секретарїѣл лѣї Міхаїѣ; ачеста се зїче, къ ар фї дескоперїт ла аї пощрїи тот планѣл лѣї Міхаїѣ чел тїрѣнеск, каре д̀пдетнат де воїерїи ромѣнїи д̀етермінасе ка дн нѣптеа д̀птѣрчерїи сале дїн Молдавїа ла Брашов съ прїндѣ шї съ таїе пе тоџї фрѣнташїи четѣдїи, їар аверїле лор съ ле копрїндѣ пентрѣ сїне шї четатеа съ о деа ла къдїва воїерї де аї съї дн стѣпѣнїре, шї къ дела ачест план ѣзмаї ел, адеѣл Петрѣ Артеанѣл л'ар фї регїѣвѣт. *) Де

*) Че зїнор крѣзѣмѣнт ла вн сїгѣр артеан мїнїнос. Крїтїка е датѣре а черпе фѣартѣ вїне асемееа датѣрї. Трад.

ачеа дар брашовеніи пѣи сокотирь вредничи де ници о реверинцъ ши ници къи лъсарь съ дитре дн четате. Дитр'ачеа трансилваніи се дитвоіеск дитре сіне, ка съ фьгъріаскъ не ходѣл де Міхаіѣ дн тогъ цара, ши не каре маі пайте'л пѣміа Baida Міхаіѣ, акѣм дн батжокърь дн пѣмірь Baida Мълаіѣ.

Дн 2. Ноетвр. се адѣнъ трансилваніи ла діетъ, дн кареа дитре алтеле апроварь ши зртѣтоареле: Фіиндкъ фърчіферѣл де варвар (Міхаіѣ) аѣ дикърс дн патріа поастръ ши аѣ копрінсо не пѣтеле дитпъратѣлѣ, пѣнъ акѣм ш'аѣ дитплинит крѣдица не каре аѣ жѣрат, къчи пѣ с'аѣ пѣмит домн ал Трансилваніеі, чи пѣмаі локодіиторіѣ, ка зѣвл че къ ваніи лѣи Рѣдолф аѣ дитрединѣт оастѣа са. Дар ачеастъ крѣдинцъ аѣ кълка'о атѣни, кънд аѣ прѣдат тоатъ цара къ фок ши къ савіе, дитрепринѣнд неазіте тиръниі ши стоарчері де вані, дикът акѣм вѣдѣи църапѣи пѣ маі аѣ дн че съ трѣіаскъ. Не лъогъ ачеаста аѣ воіт съ стірпіаскъ тоатъ повілімеа, оторънд не мѣлді дн фъзташи, ши негрешіт къ маі гързіѣ ера съ отоаре не тоді загъріи ши сасіи, де кътва пѣ скъпа прин фьгъ. Аша дар дн зртареа ачестора загъріи пърѣсінд не Міхаіѣ аѣ дичѣнт а се сѣтѣи дитре сіне, ка къ пѣтері зніте ши къ ажѣторіѣл лѣи Рѣдолф съ'л алѣнде дн Трансилваніа несте хотарь, лѣкръ каре се ши дитѣмплѣ, къчи дн гонірь пѣнъ ла Бърсѣ, оторъндѣи о парте маре дн остѣа лѣи, ши дн цара Бърсеі пѣмаі сѣнт ачеа кондіѣ дн лъсарь съ треакъ дн Ротъніа, ка дѣдатъ съ трімітъ не фетееа ши не фіѣл сѣѣ де остаж. Дѣчи некънд се сокотіа ел аколо дн лок сігър, іатъ къ вѣн полоніи ши'а скот ши де аколо шчл. шчл.

Трансилваніа дитр'ачеа еі о пѣстреазъ пентрѣ Рѣдолф, ла каре дн 4. Ноетврие ши тріміт солі, каріи аѣ дѣсърчіпаре, ка дитѣи сѣи мѣлѣтміаскъ пентрѣ ажѣторіѣл че л'аѣ дат дн контра лѣи Міхаіѣ, а доа дн роагъ, ка съ трімітъ не чіне ва воі де гъвернатор, не Максиміліан саѣ не алтѣл орі каре, дѣсѣ къ ачеа легътѣрь, ка ачела съ пѣ дитрепринѣзъ ници зп феліѣ де скітваре дн прівіица констітѣдїеі, чи тоѣте съ рѣтѣе тот дн старѣа де маі пайте шчл. (Ачи зрѣеазъ дескрїереа легътѣтѣреі трансилванілор дитре пѣмді, тѣрчі, полоніи ши фьдъріа лор).

Дитр'ачеа Міхаіѣ апѣкънд ла лок сігър, тіжлочі къ скрісорі трімісе прин солі ла Рѣдолф, фіиндкъ дн персѣнъ пѣи фѣ ертат а мерѣе ла ел, де'ши рекъдїгъ пѣ пѣмаі градіа, чи ши атѣта, ка къ ажѣторіѣл дитпъратѣлѣ ши а остѣі цертане, съ се реашѣзе дн пріачіпатѣл сѣѣ, алѣогънд не Сімеон. Оатеніи пощріи дѣкъ пріімірь порѣнкъ, ка сѣ'и деа пѣтѣв ши пѣлѣере де пѣшкъ, каре і се трімісе дн маре кътїме не ла Сівіѣ. Ачеастъ градіе пентрѣ ачеа о къдїгъ, къчи дитпъратѣл спѣра, къткъ не Міхаіѣ дн ва пѣтѣа опѣне тѣрчілор, каріи акѣм ши дитрасеръ ши прѣдасеръ Стіріа ши Карінтіа, аменіндѣад Віеніи. Дн скѣрт дѣнъ ачеа Міхаіѣ мерсе дн персѣнъ ла дитпъратѣл Рѣдолф каре се афла ла Прага, знде фѣ прііміт къ мѣлтъ оноаре ши дела каре лѣѣ пленіѣтїонѣ а конскріе остѣе къ вані дитпърѣтѣщї, де знде ва воі ши къ ачеа а се реашѣза дн Ротъніа, акѣзъндѣши дорінда че аѣеа де а маі копрінде одатъ Трансилваніа. Ачестѣа се азїа деспре Міхаіѣ, іар деспре соліи пощріи німік, прин каре веніръм дн

препъс, къ дѣлѣнїемъ ар фї къ дѣлїемъ нїе кѣтрѣ пої. Маї тѣрзиѣ прїимїрѣмъ щїре сїгѣрѣ: 1) къ Мїхаїѣ фѣ прїимїт ла Рѣдолфъ къ тоатѣ оноареа, 2) къ Мїхаїѣ ар авеа дѣ Трансїлванїа апѣрѣторї, карїи къ ел аѣ конспїратъ съ пѣардѣмъ не повїлі шї не сасї. — Тотъ де ачї възвѣрѣ статѣрїле, къ дела Рѣдолфъ п'аѣ де а ащепта нїчї вѣ вїне.

Дѣ 29. Маїѣ вѣвл дїн солїи че трїмїсесе Трансїлванїа ла Рѣдолфъ скѣпѣнд де аколо, прїи Полонїа аѣ спѣс тотъ лѣкрѣл аша: Ла дѣчепѣт ам фост прїимїдї шї тратадї де кѣтрѣ Рѣдолфъ къ тоатѣ оноареа, къчї нїмїк дї пѣтеа къдеа дѣпѣратѣлѣ маї вїне, декѣт авзїнд къ Трансїлванїа їар і се дѣкїнѣ лѣї, шї къ чере де гѣбернаторъ не прїнчїпеле Максимїліан, дѣ кът прїи ачѣастѣ щїре Мїхаїѣ ажѣсесесе ла атѣта вѣрѣ, кът пѣї фѣ ертат нїчї а да фадѣ къ Рѣдолфъ, чї фѣ трїмїсѣ фѣрѣ нїчї о онѣре дїн сѣс де Прага. Дар дѣпѣ че авзї дѣпѣратѣл, къ трансїлванїи де поѣ с'аѣ трас дѣ пѣрѣдїле лѣї Сїдїсмѣнд, шї къ ачѣста не пѣмаї ар фї сосїт аколо, чї дѣкъ ар фї копрїнс шї кърма, тоате с'аѣ тѣрѣврат, не пої солїи не арѣнкѣ дѣ прїнсоаре шї не тодї ардѣленїи че се афла аколо: Man schelt mit Schelmen und Verräthern, къ оаменї де нїмїка шї трѣдѣторї нїме не лѣкрѣ оменѣще, — зїче ачї кропїстѣл, — шчл.

Прїимїнд дар трансїлванїи щїре сїгѣрѣ дѣспра кїпѣл къ каре фѣ тратат Мїхаїѣ ла Рѣдолфъ, шї къ ел дѣ Трансїлванїа ар авеа оаменїи сѣї, шї възвѣнд, къ дела Рѣдолфъ не есте де а ащепта нїчї вѣ вїне, аѣ хотѣрѣжт дѣтѣї сѣшї алаагѣ прїнчїпе, апої сѣ черчетезе дѣпѣ кліендїи лѣї Мїхаїѣ. Пѣнтрѣ прїнчїпе с'аѣ пропѣс дої: Чїакї шї

Сїдїсмѣнд Баторї, дїнтре карїи ачѣст дїн вѣртѣ се шї алаесе къ тѣлѣмеа вотѣрїлор; ел дѣсѣ се афла прїнс дѣтрѣвн тѣрп дѣ Полонїа, де вѣнде авїа дѣ 27. Мартїе пѣтѣ ажѣоце ла Кїлѣж. Дѣпѣ ачѣаста се апѣкарѣ шї прїнсерѣ не ачѣїа, дѣспре карїи авеа препѣс къ ар дїнеа къ Мїхаїѣ шїї арѣнкарѣ дѣ прїнсоаре. Ачѣщїа ера: Гаспар Корнїш, Понградъ Сенеї, Петрѣ Гедї, Стефан Бодонї шї Петрѣ Хѣсарїѣл. Дѣспре ачѣщїа се адеверї дѣ кїпѣл чел маї лѣтѣрїт, къ не пѣмаї ар фї мїжлочїт, ка Мїхаїѣ сѣ вїпѣ дѣ Трансїлванїа шї сѣ прѣдезе тоате, чї ар фї авѣт шї плап, ка сѣ щѣаргѣ не Чакї шї не чеа маї таре парте дїн повїлітате шї не сасї, ка аша сѣ поатѣ авеа дѣра пѣчївїтѣ. — Тотъ дѣ ачеле зїле сосеск шї скрїсорї дела Мїхаїѣ кътрѣ Корнїш трїмїсѣ дїн Церманїа, дѣ каре спѣне дѣспре оноареа чеа деосевїтѣ къ кареа фѣ прїимїт де кътрѣ Рѣдолфъ шї статѣл сѣѣ чел маї ферїчїт дѣ каре се афлѣ, шї къ пѣсте пѣдїне зїле се ва афла дѣ Трансїлванїа, авѣкѣндѣї амїоте къ сѣ се дїпѣ де челе апромїсе шї сѣ пѣпѣ ла кале къ тѣлтѣ сїлїндѣ тоате ачелеа че і се вор вѣдеа къ кале пѣнтрѣ а лѣї дѣтїмпїнаре шї пѣнтрѣ їнкѣрсїа че ва фаче дѣ Трансїлванїа, дѣнтре каре не пофїїа пѣмаї ка сѣ стеа къ оастѣа гата, чї сѣ кърѣде шї тоате пѣдѣчеле, адекѣ сѣ трїмїтѣ дѣ чеа-лалтѣ лѣме не повїлі шї не маїстратѣрїле сасїлор, лѣкрѣ каре с'ар фї шї дѣтѣмплат пѣсте пѣдїне зїле, де кътва ачеле хѣртїи не се прїндеа; дїн прїчїна ачѣаста тодї ачѣї трѣдѣторї с'аѣ пѣс ла прїнсоаре, пѣпѣ къад ва венї Сїдїсмѣнд. Дѣнтре чѣї прїошї ера шї къпїтанїи чѣї маї де фѣрѣте аї лѣї Мїхаїѣ, карїи се трѣсесерѣ одатѣ дела Мїхаїѣ сѣѣ

кѣ дѣшелъчивне саѣ кѣ воіе хотържѣтъ,
дѣсѣ маі тързіѣ іарѣші фѣсерѣ прііміді
ші тратаді ліверал де кѣтре ачеді трѣдѣ-
торі, дѣтре каріі се афла Бабаѣ Воікѣ,
Іоан Зелешті, арташѣл Сава ші зп преот
ромѣнск. Ачедіі фіінд лѣаді ла черче-
таре, се афлѣ кѣ ар фі дѣделеші кѣ трѣ-
дѣторіі, де ачееа се ші трасерѣ ла торѣара
чеа маі тірѣноасѣ; аѣте лѣі Зелешті і се
фрѣсерѣ мѣніле ші флѣеріле, дѣпѣ ачееа
се арѣкѣ дѣ о пріпсоаре дѣтѣнекоасѣ, де
знде дѣ скѣрт се скоасе ші се арѣкѣ де
віѣ дѣ окпѣ. Іар пе Арташѣл, дѣпѣ неѣде
торѣарі маі зшоаре, дѣ ашезарѣ дѣтрѣ
гроапѣ, дѣ каре нічі пѣтеа зѣчеа кѣлкат,
нічі ста комод. Пе Бабаѣ дѣ трасерѣ дѣ
фрѣгаре ші дѣ фрѣсерѣ пѣпѣ ла тоарте,
асеменеа ші пе преотѣл. (Вор зрма.)

ЧЕРЕПЕ (Ceres) DIN ANՃ. 1847.

Мѣзѣмі Краснаіанѣ! ші Naiade zine!
Карі въ ѣтречеді тоате ѣ кѣптече ші верс,
Ші въ фачеді скалде метѣрелор divine,
Дѣтрѣ Краснеі знде, кѣм вѣдді дѣделес?
Аѣ доар' дезертарѣдді марѣінеа де дарѣ,
Рѣл че шерѣеде ѣ аѣе лімпезіі
Пріп лѣвчі кѣ верѣедѣт ѣ воі сѣ десѣтгарѣ
Красна, Nanda, сатѣл, сѣлѣле верзіі.
Доар' пе омічідѣл рѣѣ дѣ нѣрѣсірѣдді?
Дѣделеі спѣрѣате маі мѣлт нѣ въ плак?
Штідді че ѣ зрѣіга? пѣнтрѣ че фѣпѣрѣдді?
Сакрѣіче мѣлте соарѣе ші зп лак.
Іа рѣгареаті сакрѣ ревенідді де фадѣ,
Рѣнѣшідді сѣрїне! доар' вѣдді спѣшѣнтат
Вітрега де соартѣ че ѣ ла піадѣ,
Прѣдѣла де фрѣменте че ла фост зркат?
Ва кѣрїне о жале де чершіторїме,
Че дін зѣгѣрїе дінтрѣ тоді, рѣшпечі,
Нѣрѣсіндѣші ватра, маре о мѣлдіме,
Кнерѣаді де фоаме вїп ка ліліечі.

Голі саѣ пѣта ѣ трѣеде, кѣ копіі дѣ спате,
Палїдѣ кѣ фадѣ ші окі кѣфѣндадді,
Карі черїеск мѣкѣаре пріп ачесте сате,
Пѣнтрѣ лѣнга фоаме семіморѣдді дѣфладі.

Флорі де фѣп ш' овѣзѣл, сінгѣра пѣтрїре,
Леа дат дѣпѣзѣлѣ, нѣ леа дат садіѣ;
Еї дар ка сѣ скапе пѣагра де пѣрїре,
Вагаѣзнї венїрѣ, п'аѣ сосїт тѣрзіѣ.

Кѣ де ші сѣїсѣ ла флорїні вѣні патрѣ
Фердела де грѣне, Домнѣл с'а ѣндѣрат,
Де крештіна дѣарѣ, ші фѣкѣ к' аратрѣ
Сѣшї арате фрѣнтѣл мѣлт дѣвелшѣгат.

Рѣнѣшідді дар сакре мѣзе! нїмѣе тоате!
Ші вѣедді кѣм прѣдѣл іар с'а дѣжосїт,
Марі мїнѣшї а фаче Домнѣл дін черїѣ поате,
Ажѣтадді ла кѣптѣл каре л'ам менїт.

Де гратїфікаре вѣнѣлї пѣрїнте,
Кѣ адесе чеартѣ крїма ѣтрѣ'аї сѣї фїі,
Чі сѣ ѣпѣоарче іарѣ рѣга ла фервїнте,
Ші ѣпѣлдеѣе фрѣнтѣл, сѣтѣрѣнд пре мїі.
Іа вѣедді воі кѣпѣлѣ, кѣм сѣ ѣпѣстрїцазѣ.
Кѣ мѣноасе холде ші кѣ кѣлїі де грѣѣ,
Спїче ѣдестѣлате кѣ де азрѣ разѣ,
Маторе, крескѣте пѣпѣ ѣ сѣс де врѣѣ.

Дадді зреке мѣзе, кѣпѣшї кѣм рѣсѣпѣ
Дѣлче melodie! Че кѣптѣрї хорескѣ
Жїнеле фетїде! Нїмѣелор кѣнѣпѣ
Верѣл лор чел дѣлче, сечерї кѣнд сѣческѣ.

Жїшї фак секонда, кѣнд ла зношї еї лѣагѣ
Кѣ денѣшї десѣндсї таре ла пѣшѣнт.
Ізкрѣл ші сѣдоареа ле ѣ пѣта шагѣ,
Кѣ воїошї кѣ тодіі лѣкрѣ ші фак кѣнт.

Іа вѣедді воі сакре! де пѣ ачест прѣмѣнте
Че кѣ вїшї мѣлдіме, ші помї ѣ ѣкѣркат.
Кѣм сѣ вѣд ка стеле кѣлїле преа мѣлте,
Че дін зношї де грѣне асѣзї саѣ пѣладат!

Верѣшідді кѣ мїне: Дѣмне ох прѣ вѣне!

Шїе мѣлдімїтѣ, глорїе ші хар,
Пѣнтрѣ вѣнѣтатедді че ѣ де мїнѣне,

Шїе adorare дрѣнт чѣст маре дар.

Напїі, 16. Ізліе 1847.

М. Сора Ноак.